

عنوان مقاله:

پشت دیوارها شهری است، خدمتی باید ساختراحی چارچوبی برای ارائه خدمات فرانهادی در کتابخانه های عمومی

محل انتشار:

همایش بین المللی طراحی و توسعه خدمات کتابخانه های عمومی؛ الگوها، تجربه ها و ایده ها (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

بهروز رسولی - استادیار پژوهشکده جامعه و اطلاعات، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، تهران، ایران،

مجید نبوی - استادیار بخش علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

خلاصه مقاله:

هدف: خدمات فرانهادی از مهم ترین خدماتی است که در کتابخانه های گوناگون به آن توجهی شود. به بیان ساده، خدمت فرانهادی مراجعه کتابخانه به جامعه استفاده کننده یا همانخدمات برون کتابخانه ای است. در این راستا کتابخانه ها برنامه ریزی های لازم را برای ارائه خدمات انجام داده و بودجه مناسب را برای آن در نظر می گیرند. با توجه به گروه های کاربری نامتجانس در کتابخانه های عمومی به نظر می رسد که برنامه ریزی خدمات فرانهادیدر این کتابخانه ها به نسبت سایر کتابخانه ها پیچیده تر باشد. در این پژوهش، با هدف کمکه کتابخانه های عمومی در برنامه ریزی و ارائه خدمات فرانهادی، تجربه های کتابخانه هایعمومی کشورهای گوناگون در زمینه ارائه خدمات فرانهادی پایش و دسته بندی شده است. روش: رویکرد این پژوهش برای پاسخ به پرسش های پژوهش کیفی است. از این رو، بابررسی متون منتشرشده و همچنین مراجعه به وب سایت ۵۰ کتابخانه عمومی در کشورهای گوناگون، کلیدی ترین تجربه ها شناسایی و با نرم افزار مکس کیودی ای تحلیل، کدگذاری و دسته بندی شده اند. یافته ها: یافته های پژوهش نشان می دهد که طیف وسیعی از خدمات فرانهادی از جمله، منابع سیار، آزمایشگاه سیار، برگزاری رویدادها، برنامه های خواندن و ایجاد مجموعه هایویژه برای دو دسته فراگیر کاربران، یعنی افراد/ گروه ها (همانند کم برخوردار رشدی، کم برخوردار فیزیکی، کم برخوردار مالی، کم برخوردار جغرافیایی، کم برخوردار آموزشی، کم برخوردار اجتماعی، اقلیت ها، سالمندان و کاربران عادی) و نهادها/ موسسه ها (همانند مدرسه ها و بیمارستان ها) از طریق ایستگاه های ثابت و سیار، پست، شعبه در محل و غیره ارائه می شود. نتیجه گیری: طراحی خدمات فرانهادی در کتابخانه های عمومی نیازمند توجه به مسائل گوناگونی است که بدون آنها نمی توان کارآمدی این خدمات را تضمین کرد. از سوی دیگر، برای طراحی این خدمات باید کاربران کتابخانه به شکل کامل و با جزئیات هرچه تمام تر بررسی و مطالعه شوند تا بتوان خدمات متناسبی به آنها ارائه کرد. همچنین، این خدمات باید پویا باشند؛ به این معنا که همواره طراحی خدمات تازه در دستور کار کتابخانه و کتابداران کتابخانه های عمومی باشد. ارزش/ اصالت: می توان گفت که خدمات فرانهادی نقشی کلیدی در افزایش نقش و تاثیر کتابخانه های عمومی در جوامع گوناگون دارند و بهتر است بخشی مستقل برای ارائه اینخدمات در کتابخانه ها طراحی شود که ماموریت و سیاست/ خط مشی ویژه خود را داشته باشد. نتایج این پژوهش برای کتابداران، مدیران و سیاست گذاران کتابخانه های عمومی سودمند خواهد بود تا با کمک آنها بتوانند این خدمات را بیشتر و سازمان یافته تر از گذشتهدر کتابخانه های خود ارائه دهند.

کلمات کلیدی:

خدمات فرانهادی، کتابخانه های عمومی، کاربران ویژه، خدمات ویژه، خدمات برون کتابخانه ای.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1670359>

